

قطع تحصیلی: کارشناسی کارشناسی رشته: معماری ..... ترم: دوم ... سال تحصیلی: 1398-1399
نام درس ..... نماد شناسی نام خانوادگی مدرس: ..... شاهین امیرشقاوی .....
آدرس email: mystudent20@gmail.com ..... تلفن همراه مدرس: ..... تماس از طریق ایمیل و تشکیل گروه تلگرام توسط
یک نماینده ایدی تلگرام telegram.me/tiktakeomr

جزوه درس: ..... مربوط به هفته: اول دوم سوم
دارد ندارد voice: دارد ندارد
تلفن همراه مدیر گروه: .....
.....

ما در این مبحث بطور عمده با نشانه شناسی نمادها و نشانه‌های تصویری و دیداری سروکار خواهیم داشت که در سطوح مختلف آن را بررسی می‌کنیم.

- برداشت سطحی یا اولیه

- سطح تعلیل

- سطح تفسیر

نمادها چند ظرفیتی هستند یعنی معنای متعدد میتوانند همزمان خود را نشان دهد. در نتیجه گاهی توضیح یک نماد مشکل می‌شود. اگر ما تنها یکی از دال‌ها و معانی آن را با نشان دادن آن به

اعتقادات انسان چه ذاتی باشد و چه اکتسابی، از قوی‌ترین انگیزه‌های بشر برای کنش‌های او پشمکار می‌اید.

انسان همیشه می‌کوشیده توضیحی برای اتفاقات پیرامون خود بیابد مسائلی مانند این که از کجا امده‌ایم و یه کجا می‌رویم، مرگ چیست؟ دلیل باد و طوفان و سبل چیست؟ آتش و آب چه هستند؟ در تمام فرهنگ‌ها آفریدگار، نیایش او، قربانی و مراسم مذهبی در مکان‌های وابسته وجود دارد. معابد و بناها، مجسمه‌ها، نقش پر جسته‌ها، نقوش پاچیمانده بر روی ظروف و بقیه آثار هنری گواه تأثیر این‌ها بر آثار هنری است.

میتوان گفت در طول تاریخ بسیاری از آثار هنری با اهداف دینی و آیینی شکل گرفته است، البته علوم در زمینه‌های مختلف حاصل عیل به دانستن و کشف پدیده‌ها بوده است، مشاهده آسمان و ماه و خورشید، ستارگان و پیدایش شب و روز و یا علوم مانند کیمیاگری در دوران تاریخ در همین راستا بود و در تمام اعصار زندگی پسر این تلاش بصورتی متفاوت و متغیر دنبال می‌شد. در طلوغ زندگی انسان در غارها زندگی می‌کرد و میتوان گفت غارها قدیمی‌ترین سکونتگاه و چه بسا معبد انسان آن دوران بوده‌اند، به همین خاطر اولین آثار را می‌گذراند و حتی هنر او را در کود نیز و نگهداری کرده‌اند. سنگنگاره‌ها در تمامی نقاط کره زمین پیدا شده‌اند و این آثار شامل نقاشی یا حجاری از موجودات طبیعی بهمراه علائم و نشانه‌هایی است که کاربردهای مختلفی داشته است. انسان اولیه به این صورت عالیق و اعتقادات خود را ثبت کرده است، انتقال یام یوسیله تصویر از قدیمی‌ترین ادوار تاریخ وجود داشته است که صاحب‌نظران و متخصصین معانی معنی را برای آن در نظر گرفته‌اند.

فراوان ترین نقشی که مثلاً در ایران یافت شده است نقش بزرگوهی است که در ۹۰٪ سنگنگاره‌های مناطق ایران دیده می‌شود و معنای متعددی را به آن نسبت داده‌اند، این نقش بیشتر در نواحی نزدیک به آب دیده شده که شاید به دلیل تقاضای آب، زایندگی و رویش و فراوانی باشد، در ضمن دیدگاه عینی به اهمیت این حیوان اشاره می‌کند.

از آنجا که مردم قدیم پدیده‌های طبیعی را اتفاقی متأفیزیکی و فرامای می‌دیدند احتملاً انسان اولیه دست به هرجه برای کنترل آن ممکن بود، می‌زد شاید صدای یک پرندۀ توید بخش باران باشد و یا چهارپایی راهی را به چشمۀ ساری نشان دهد نقش نگاره‌ها از اهمیت زیاد آنان در زندگی او حکایت می‌کنند اما در برخی آثار بجا مانده شاهد جالورانی هستیم که لزوماً غلط و یا شکار انسان تیستند بلکه اعتقادات نشانه شناسانه آن را برای انسان ارزشمند کرده است.
حیوانات را در نقش‌های محیط زیست به چند دسته می‌توان تقسیم کرد:

(۱) حیوانات نمادین اهلی

که در عین اینکه منبع غذای انسان هستند نقش مهمی در حمل و نقل و کار و شکار برای انسان داشته‌اند. مانند گاو و گوسفند و بز و اسب و...

(۲) حیوانات نمادی از قدرت هستند که به دلیل توانایی‌هایشان سابل و نشانه امر دیگری هستند مانند شیر و عقاب

(۳) حیوانات خاصی که در حمدخدايان مورد پرستش قرار گرفته‌اند، برخی از حیوانات نیز برای سرعت و یا زیبایی، صدا و غیره مورد توجه قرار گرفته‌اند.

گیاهان

انسان از دیرباز به واسطه نیاز به غذا در طبیعت به خواص گیاهان توجه داشته است و برخی را به انواع دیگر ترجیح داده است. توجه انسان به گیاهان نه تنها به واسطه مصرف خوارکی بلکه خاصیت دارویی یا سکراوردن بودن آنها نیز هست.

از گیاهانی که بیشتر مورد توجه بشر قرار گرفته می‌توان از انگور و انجیر و زیتون و سبزه نام برد گاه بیگاه درختان و گیاهانی بخاطر سرسیزی، خوشبو بودن و زیبایی مورد توجه بوده و تقدیس شده‌اند از اسطوره‌ها برخی درختان را مسکن موجودات افسانه‌ای دانسته‌اند.
به دلایل مختلف مانند

(۱) اعتقاد انسان به تعبیر و تبدیل به گیاه پس از مرگ مانند خون سیاوش و پرسیاوشان.

۳) شهرت گیاهان به میوه زندگی ابدی و جاودانگی

۴) ارتباط گیاه با مراسم یا آماکن مذهبی